

29.03.2016

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite

Asia **Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja sitä koskevan ympäristöselostuksen valmistelu**

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisen lähtökohdista, tavoitteista ja valmistelusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että uudistettaessa valtakunnallisia alueidenkäyttö-tavoitteita tulisi alueilla, joissa on profiloituvia korkeakouluja ja osaamiskeskittymiä sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, luoda alueen houkuttelevuudelle puitteet opiskelijoiden, osaavan työvoiman ja elinkeinoelämän alueella pysymiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että nykyisissä valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa puhutaan hyvästä elinympäristöstä ja hyvinvoinnista sekä vapaa-ajan toiminnoista sekä vapaa-ajan käytön vyöhykkeiden kehittämisestä. Liikunnan näkökulmasta niistä löytyy mm. maakuntakaavallinen määräytyminen luoda edellytykset liikunnallisesti merkittävien virkistyskäytön reitistöjen (kuten esim. ulkoilu-, retkeily-, hiihto-, ratsastus-, kanootti-, maastopyöräily- ja moottorikelkkareitit) ja verkostojen muodostamiselle. Maakuntakaavoituksella ja yleiskaavoituksella on luotava alueidenkäytölliset edellytykset seudullisten virkistysalueiden muodostamiselle (luonnon virkistyskäyttö, erilaiset reitistöt, vihervyöhykkeet ja luontoympäristöt). Nämä tavoitteet edistävät ympäristön laadun, viihtyvyyden, ulkoilu- ja virkistysmahdollisuuksien sekä kevyen liikenteen parantamista. (kävelyn ja pyöräilyn edellytykset – yhdyskuntarakenteen eheytyminen, joukkoliikenne). Tätä kautta voidaan vaikuttaa ihmisten fyysistä ja psyykkistä terveyttä lisäävästi. Nykyiset tavoitteet on tarpeen sisällyttää edelleen valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin niitä uudistettaessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että se tukee liikunnan alueidenkäytöllisiä edellytyksiä informaatio-ohjauksella (mm. www.liikuntakaavoitus.fi-sivusto, Suositukset liikunnan edistämiseksi kunnissa -opaslehtinen, liikuntapaikkojen saavutettavuushankkeet, liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeet, joihin sisältyy myös kaavoituksellisia elementtejä).

Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla ovat merkittäviä erityisesti kulttuuriarvot, kulttuuriperintö ja kulttuuriympäristöt, joiden asiantuntijavirastona toimii Museovirasto.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkökulmasta kokonaisvaltaisen kulttuuriympäristönäkökulman ja valtakunnallisten arvojen tunnistaminen maankäytön suunnittelussa on erityisen tärkeää vaiheessa, jossa maakuntakaavoitusprosessi uudistuu ja kaavojen vahvistamismenettelystä on luovuttu. Valtakunnallisista tavoitteista tulee selkeästi käydä ilmi miten valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt, arkeologiset kohteet ja kulttuurimaisemat tulee kaavoituksessa ottaa huomioon. Voimassaolevan valtioneuvoston päätöksen 4.4. luvun erityistavoitteiden mukaan viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeää, että tämä on lähtökohtana käynnistyvässä uudistustyössä. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö painottaa, että ministeriön lisäksi erityisesti Museoviraston on oltava mukana VAT:n valmistelussa.

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen ensimmäisestä valtakunnallisesta kulttuuriympäristöstrategiasta 20.3.2014. Strategia syntyi laajan yhteistyön tuloksena ympäristöministeriön sekä opetus- ja kulttuuriministeriön johdolla. Kulttuuriympäristöstrategian tavoitteet tulee monipuolisesti sisältyä uudistettaviin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin niin kulttuuriympäristön, -maiseman, rakennetun kulttuuriympäristön (rakennusperintö) kuin arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden uudistamisessa keskeisenä lähtökohtana tulee olla sekä alueellisen strategia- ja ohjelmatyön aiempaa parempi kytkeytyvyys että valtakunnallinen kulttuuriympäristöstrategia 2014–2020.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ohjaama alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä ja erillislainsäädännöllä tapahtuva suojelu muodostavat toimivan ja toisiaan tukevan kokonaisuuden.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Rakennusneuvos

Ritva Kivi

Tiedoksi Korkeakouluneuvos Ari Saarinen